

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Баланың шығармашылық тұлғасын дамыту құралы ретінде театр әрекетін қолдану

ЖАРИЯЛАНДЫ
21.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/173309/>**Рустемова Парида Абдыхановна****Лауазымы: тәрбиеші****Түркістан облысы****Сарыағаш ауданы****Ақжар ауылы****№ 13 Шұғыла б/ бақшасы**

Кіріспе: Қазіргі заманғы қоғамда балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту өзекті мәселелердің бірі болып табылады. Бұл тұрғыда театр әрекеті маңызды рөл атқарады, себебі театр балаға тек өнермен таныстыру ғана емес, оның жеке тұлғасының қалыптасуына, психологиялық және әлеуметтік дамуына да оң әсер етеді. Баланың шығармашылық тұлғасын дамыту үшін театр әрекетінің мүмкіндіктерін толыққанды қолдану оның өнер арқылы өзін таныту, өз эмоцияларын, ойларын білдіру қабілетін жақсартады.

1. Театр әрекетінің бала дамуына әсері

Театр әрекеті баланың жан-жақты дамуына ықпал етеді. Біріншіден, балалардың өзіндік пікірін, ойын ашық айтуын дамытуға жағдай жасайды. Олар театр қойылымдарында өздерінің эмоцияларын білдіріп, кейіпкерлердің бейнесін аша отырып, басқа адамдармен бірге жұмыс істеуге үйренеді. Театр балаларды өздерін басқа адамдардың орнына қойып көруге, әлеуметтік қарым-қатынастарды дұрыс құруға үйретеді. Бұл оларды қоршаған ортаға деген түсінігін кеңейтеді және басқа адамдардың сезімдеріне, ойларына құрметпен қарауға тәрбиелейді.

2. Шығармашылық қабілеттерін дамыту

Театр әрекеті балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға ерекше ықпал

етеді. Театр арқылы балалар ойлау, қиялдау, тыңдау, назар аудару сияқты дағдыларды дамытады. Әсіресе, рөлдерге кіру, әртүрлі кейіпкерлерді сомдау олардың шығармашылық ойлауын кеңейтеді. Бала өзіне беймәлім кейіпкерлердің мінез-құлқын зерттеп, оларға өмір сыйлай отырып, жеке тұлғасының да түрлі қырларын ашуға мүмкіндік алады.

Театр ойындары мен жаттығулары баланың ойлау жүйесін қалыптастырып, қиял қабілетін жетілдіреді. Олар актерлік шеберлікті меңгеру арқылы көркемдік тәсілдерді, сөзбен жеткізу өнерін үйренеді. Бұл қабілеттер болашақта баланың жеке өмірінде, білім алуында, қоғамдық қызметінде де маңызды рөл атқарады.

3. Эмоционалдық дамуы

Театр – бала эмоцияларын басқару және өз эмоцияларына түсінік беру үшін ең тиімді құралдардың бірі. Әрбір сахналық әрекет, әрбір рөл баланың ішкі сезімдерін көрсетуге мүмкіндік береді. Театр арқылы балалар өздерінің қорқыныштарын, қуаныштарын, өкініштерін, реніштерін аша алады. Бұл өз кезегінде оларды эмоционалды түрде тұрақты әрі жауапты етеді.

Әсіресе, балалардың өздерінің эмоцияларын басқа адамдардың эмоцияларымен салыстыра отырып түсінуі, олардың эмоционалдық интеллектін қалыптастыруға әсер етеді. Театрда бала өз мінез-құлқын, іс-әрекетін өз бетімен бағалай алады, сонымен қатар эмоциялар мен сезімдерді дұрыс басқара білу қабілетін дамытады.

4. Әлеуметтік дағдыларды дамыту

Театр тек шығармашылық қабілеттерді дамыту ғана емес, сонымен қатар балалардың әлеуметтік дағдыларын жетілдіруге де көмектеседі. Театр қойылымдарына қатысу балалардың ұжымда жұмыс істей білуіне, өзгелермен тіл табысуына, ынтымақтастық орнатуына ықпал етеді. Әртістер өзара тығыз байланыста болып, бір-бірінің көмегімен жақсы нәтижеге қол жеткізуге тырысады. Бұл ұжымдық жұмысты талап ететін қасиеттерді балаларға дамытуға мүмкіндік береді.

Қоғамдық іс-әрекет пен қарым-қатынасқа байланысты театрдағы түрлі рольдер мен тапсырмалар балаларға адамдармен дұрыс араласу, тыңдау, ой бөлісу сияқты дағдыларды игеруге мүмкіндік береді.

5. Театрдың бала бойындағы шығармашылықты оятудағы маңызы

Баланың шығармашылық тұлғасын қалыптастыруда театрдың орны ерекше. Театр арқылы бала тек өнердің мәнін түсініп қана қоймай, ол арқылы өзінің ішкі әлемін, мүмкіндіктерін ашуға мүмкіндік алады. Актерлік шеберлік жаттығулары, импровизациялар, кейіпкер бейнесін құру баланың қиялын, логикалық ойлау қабілетін дамытады. Бала әртүрлі образдар мен сахналық жағдайларды орындау барысында өзін

басқа адамның орнында сезінеді, бұл оның жан дүниесін байытып, өмірге деген құштарлығын арттырады.

Шығармашылық – балаға тек өнер ретінде ғана емес, күнделікті өмірде де қажет болатын дағды. Театр әрекетінің ықпалымен бала кез келген қиындықты жеңуге, проблемаларға шығармашылық тұрғыдан шешім табуға бейім болады. Бұл қасиеттер болашақта баланың өмірінде табысты тұлға болып қалыптасуына үлкен септігін тигізеді.

Қорытынды

Театр әрекеті баланың шығармашылық тұлғасын дамытуда маңызды құрал болып табылады. Ол балаға эмоциялық, әлеуметтік және шығармашылық дағдыларды жетілдіруге, өзін-өзі танып, қоршаған әлемге деген көзқарасын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Театрдың баланың ішкі жан дүниесін байытудағы ролі ерекше, өйткені ол баланы ойлануға, армандауға, шығармашылық қабілеттерін дамытуға итермелейді. Баланың театрға қатысуы оның жеке тұлғасының дамуына зор ықпал етеді, бұл болашақта оның тұлғалық өсуі мен қоғамдағы рөлін айқындайды.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. *Мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық қабілеттерін қалыптастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар-Астана: 2016. 40 -бет*
2. *Ж.Қ. Дүйсенова, Қ.Н. Нығметова«Балалар психологиясы» Алматы, 2012.*
3. *МеңжановаА. «Мектеп жасына дейінгі балаларды көркем әдебиет арқылы тәрбиелеу/ методикалық құрал/ Алматы: Мектеп1987. -119б.*

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.